

Valet 1944 och dess konsekvenser

Det preliminära resultatet från valet 1944 föreligger. Tjugutvå mandat byta ägare. Av dessa får socialdemokraterna släppa till 19 och högern 3. Vinsterna tages hem av kommunisterna som få 12, av bondeförbundarna som få 8 samt av folkpartiet som erhåller 2 nya mandat.

Samtliga partier visa röstökning med undantag för socialdemokrater och höger. Den kraftigaste ökningen faller på kommunisterna som tredubblat sitt röstetal i jämförelse med 1940. Socialdemokraterna ha i hela landet endast förlorat omkring 100,000 röster. Förlusten av 19 mandat förklaras därav, att de 1940 togo flera av sina mandat orimligt billigt på grund av borgerlig splittring. Nu har de borgerliga gått samman i teknisk valsamverkan i alla valkretsar med undantag endast för Göteborg, och både folkparti och bondeförbund har kunnat uppvisa röstökning. Socialdemokraterna hade tidigare 134 mandat och kommo sålunda nu åter med 115 av andra kammarens 230 mandat. De ha sålunda precis hälften av kammarens röstetal.

Bondeförbundets frammarsch är glädjande. Partiet har nu helt tagit tillbaka sina förluster från 1940 års val, en utgång som partiet självt räknade med. Medan bondeförbundet tidigare endast vände sig till jordbrukarna, riktar sig partiet nu till alla som bo på landsbygden, oavsett om de äro jordbrukare, tjänstemän, industriarbetare, hantverkare etc. Den propagandan har i år slagit hårt, ty landsbygden är i mångt och mycket eftersatt, och det kräves mycket, innan man nått fram till full rättvisa gentemot städerna.

Folkpartiets frammarsch och vinster är det inte mycket att säga om. Det var ungefär, vad man kunde vänta sig. Däremot är det ytterst beklagligt, att högern ensamt av de borgerliga partierna visar tillbakagång med över 50,000 röster och två mandat. Den långa nederlagsserie, som för högerens vidkommande inleddes vid andrakammarvalet 1932, fortsätter sålunda nu

framgångar inom norra fraktionen — kyrkoherde Haapaniemi var tydligen ett synnerligen gott namn — medan södra fraktionen visar röstminskning.

Det bedrövligaste av allt i detta val är emellertid kommunistframgångarna. Kommunisterna ha nu ökat från 100,000 röster och tre mandat år 1940 till 313,000 röster och 15 mandat. Med andra ord: kommunisterna ha kunnat hålla takten från landstings- och kommunalvalen 1942, då de också ökade med 100,000 röster. Skulle kommunisterna kunna göra om den 100,000-ökningen en gång till innebär detta, att kommunisterna går om folkpartiet i röstetal och kommer upp nästan i samma tal som höger och bondeförbund. Ett verkligt kusligt perspektiv!

Här i Norrbotten ha vi nu 20,000 kommuniströstande av sammanlagt 85,000 röstande. Var fjärde valman i Norrbotten har röstat med Moskvans anpasslingar, och kommunisterna ligga i röstetal mer än 50 procent över högern inom vårt eget län. Med de utrikespolitiska konjunkturen, som nu råder, och de förhållanden, som äro att vänta vid våra gränser mot Finland och Norge, är denna utveckling av kommunismen i Norrbotten mer än bekymmersam.

Man kan visserligen söka trösta sig med att 15 kommunismandat av 230 i andra kammaren inte är någonting att frukta. Men saken ligger tyvärr inte så enkelt till. Vår svenska socialdemokrati rymmer inom sin vida kappan mycket stor radikal falang, som nu kommer att vädra morgonluft, och som i Wigforss 27 punkter — efterkrigsprogrammet — fått ett mål att sträva efter. Typiskt nog var det hos kommunisterna som detta program vållade den verkliga förtjusningsfebern. Vi få heller inte glömma, att kommunisterna numera utöva ett mycket starkt tryck på opinionsbildningen inom landet. Det räcker inte med partiets egna 17 dagliga tidningar tillhörande den s. k. Inapress-koncernen. Därtill kommer det faktum, att två av vårt lands ledande Tidningar — Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning

pa tolvte aret. Partiets senaste val-
seger ligger så langt tilbake som 1928
— hela fjorton år. Det är en om-
ständighet som borde föranleda den
allvarligaste omprövning. Från vår
utsiktspunkt här i länet skulle vi sär-
skilt vilja understryka vikten av ett
långt mer energiskt arbete ute i lokal-
föreningarna. Där låg högern i Norr-
botten i år långt efter alla andra par-
tier, vilket gjorde ett mycket ofördel-
aktigt intryck. På sina håll var det
naturligtvis bra, men på andra håll
brast det både med affischering, per-
sonlig propaganda och mycket annat
som hör till gott valarbete. Och när
brister så ute i lokalavdelningarna,
båtar det föga, vad den centrala läns-
ledningens här i Luleå gör och hur
energiskt den än arbetar. Man obser-
verar också, att högern hade stora

Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning
samt Dagens Nyheter — till avgörande
del redigeras och skrives av salongs-
kommunister, som äro beredda att gå
snart sagt hur långt som helst i sin ra-
dikalism.
Så ha vi hela raden av våra salongs-
radikala författare, som i varje bok de
utgiva driva kommunistiskt "kultur-
propaganda".
Sist men inte minst kommer därtill
den ryska och brittisk-amerikanska
propagandan, som framställer ryssarna
som de vilka nu "befria" av tyskarna
ockuperade och plågade folk. Med and-
ra ord, den ryska kommunismen har i
de allierades propaganda kommit att
framstå som frihetens och rättens för-
svarare i Europa, och med hjälp av
Inapress, Dagens Nyheter, Handelstid-
ningen och hela raden av våra radikala

proletärförfattare har detta nonsens till
en del blivit trott också inom vårt land.
Tids nog lär vi få se, hur det blir med
friheten i det befriade Balticum, Polen
Rumänien och Bulgarien.

För oss innebär den utveckling vi nu
äro inne i ingen som helst överrask-
ning. Vi hänvisa i detta stycke till vår
ledare om "Norrbotten i farozonen" i
början av valkampanjen. NSD har be-
skyllt oss för att alldeles i onödan
haussa upp den inhemska kommuni-
smen. Våra gissningar om 20.000 kom-
muniströster i Norrbotten avfärdades
som rena dumheten. Nu se vi, hur det
gått. Vidare siade NSD om hur fruk-
tansvärt folkparti och bondeförbund
skulle gå tillbaka här i Norrbotten på
grund av sin tekniska valallians med
högern. Nu visar det sig, att folkpar-
tiet ökat omkring 1.000 röster, medan
bondeförbundet ökat 2.400. Så var det
alltså med insikterna och spådoms-
konsten på den kanten.

Socialdemokraterna ha för övrigt ge-
nom valet råkat i de verkliga svårighe-
terna: skola de ytterligare radikaliser-
a sig för att taga loven av kommunister-
na eller skola de ytterligare låta sig
förborgerligas för att taga loven av
bondeförbundet? Där är man inne på
en utveckling, som tidigare än mången
tror torde leda till att hela det social-
demokratiska partiet spricker i två
hälfter: en radikal-kommunistiskt och
ett borgerligt småfolksparti. Det är
kanske en av valets viktigaste finger-
visningar.